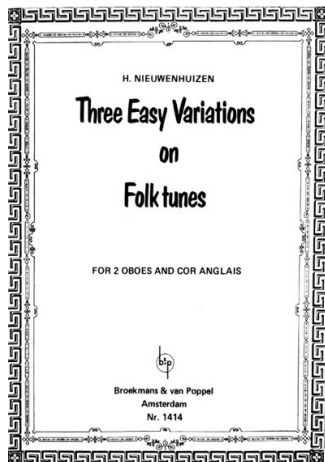

Een eerbetoon aan Huib Nieuwenhuizen (1950 – 2020), hoboïst

Velen die in Nederland een paar jaar hobo-les hebben gehad en met medeleerlingen (en vaak de leraar erbij!) kamermuziek zijn gaan spelen, zullen dit trio op de lessenaar hebben gehad: de drie variaties op Hongaarse en Griekse volksmuziek voor 2 hobo's en althobo, van Huib Nieuwenhuizen. Toegankelijke muziek, welluidend en niet al te moeilijk, een aanrader dus!

Maar wie was eigenlijk die componist, Huib Nieuwenhuizen? Heeft hij meer geschreven? En was hij bekend als hoboïst en hobodocent?

Hij overleed in 2020. Twee jaar later schreef Pauline Oostenrijk in het programmaboekje bij haar laatste CD (*Telemann: Fantasia! Dialogue for one*) een ontroerende brief aan – en dus vooral ter nagedachtenis aan – haar eerste hoboleraar: Huib Nieuwenhuizen. Ze noemt hem daar een 'grote vriendelijk reus', die veel voor haar heeft betekend.

Om meer te weten te komen over deze man, hoboïst, docent en componist, zijn Peter le Feber en ik op onderzoek uitgegaan. We konden het een en ander vinden in het Frysk Muziek Archyf, we spraken met een aantal oud-leerlingen en collega's, en we legden ons oor te luisteren bij zijn twee dochters, Myrthe en Anne-Ruth.

Levensloop

Huib Nieuwenhuizen werd op 1 mei 1950 geboren in Leeuwarden. Als kind ontdekte hij zelf het plezier van muziek maken. Hij begon op de cornet in de plaatselijke Harmonie/Fanfare. Toen na een paar jaar de dirigent hem voorstelde om de hobo eens te proberen die hij nog in de kast had liggen, was het liefde op het eerste gezicht! Het instrument lag hem heel erg goed en het duurde niet lang of Huib wist: ik wil verder in de muziek, ik wil hoboïst worden. Maar van zijn ouders moest hij eerst maar eens een vak leren: dat werd elektrotechniek en houtbewerking. Toch heeft hij nooit in die richting gewerkt. De muziek kreeg uiteindelijk de overhand, telkens weer gestimuleerd door de dirigent van het harmonie/fanfare orkest en zijn hoboleraar Henk Hoekema.

Hij ging bij hem verder studeren aan de toen nog maar net opgerichte Muziek Pedagogische Akademie (MPA) in Leeuwarden, die veel later (1989) op zou gaan in het Groninger Prins Claus Conservatorium.

In 1977 studeerde hij af als Docerend Musicus. Maar Huib wilde meer, meer leren en zijn muzikale horizon verbreden. Hij vond zijn vervolgopleiding bij de toen al beroemde Koen van Slochteren, die les gaf aan de conservatoria van Amsterdam en Zwolle. Hij behaalde in 1981

bij hem aan het Zwolse Conservatorium het diploma Uitvoerend Musicus. Een jaar later voltooide hij zijn opleiding met de aantekening kamermuziek ('met lof').

Intussen was hij al aan het werk als hoboïst: hij verving waar hij maar kon, in Friesland (Frysk Orkest) en Groningen (NFO). Af en toe kwamen daar uitstapjes bij zoals naar Amsterdam (kamerorkest La Prima Vera) en Naarden (Nederlandse Bach Vereniging). En overal waar, vooral in het Noorden, behoefte was aan een hoboïst was hij inzetbaar. Zijn voorkeur ging uit naar Bach-cantates.

Hij was al vroeg begonnen met lesgeven. Dat werd zijn belangrijkste bezigheid, zijn echte specialiteit. Hij kwam op den duur op bijna alle muziekscholen in Friesland, als een 'ambassadeur' van de hobo. Gekscherend werd hij wel in die tijd wel de 'Vliegende Non' (TV – serie!) van de hobo genoemd, hij kon daar zelf smakelijk om lachen.

Als hoboïst hoefde hij niet zo nodig op de voorgrond te treden, in veel situaties vond hij het prima om de tweede partij in te vullen. Hij stimuleerde daarmee jongere collega's, onder wie Bindert Posthuma, die zijn leerling was geweest. Jarenlang was die vervolgens zijn vaste duo-partner. Zijn dochters spraken van een 'gouden duo' dat zeer veel mooie concerten in Friesland en daarbuiten heeft gegeven. Ook speelden ze samen in het al genoemde La Prima Vera. Tijdens een tournee met dit orkest naar Italië bleek nog eens een keer dat Huib een hele lange man was, ruim 2 meter, en het kostte moeite om een zitplaats voor hem in de Italiaanse tournee-bus te bewerkstelligen, weet Bindert zich nog te herinneren.

In zijn eigen gezin werd uiteraard ook muziek gemaakt. Zijn vrouw Tinelies Beetsma was pianiste en pianodocente, en stimuleerde Huib ook bij zijn pedagogische activiteiten. Hun beide dochters gingen viool en cello spelen en doen dat nog steeds met veel plezier. Ze waren nog jong toen hun vader veel zelf optrad en ze herinneren zich dan ook vooral het drukke docentenleven van hun vader.

Dat lesgeven van Bolsward (Fr) tot aan Zuidhorn (Gn), op talloze muziekscholen, en ook op de MPA, was vermoeiend maar ook inspirerend. Toen echter in het begin van de negentiger jaren de lestijden 'van hogerhand' steeds meer werden ingekort, werd hij opstandig en somber. Omdat hij daarbij nog lichamelijke klachten kreeg die het spelen steeds meer bemoeilijkten besloot hij in 1997 te stoppen, in elk geval met spelen. Lesgeven bleef hij nog wel, zij het vooral als privé-docent.

In de periode van 1989 tot 1993 had hij onderwijskunde gestudeerd aan de Rijks Universiteit Groningen, om zijn eigen ideeën over de methodiek van het lesgeven zoveel mogelijk te verdiepen en vorm te geven. Hij was initiatiefnemer van diverse 'dubbelriet-dagen' in Leeuwarden en Utrecht, werd een aantal jaren extern deskundige bij het Repertoire Informatiecentrum Muziek (RIM) in Utrecht, en verving in 1999 Dorine Jansma die methodiek-docente was aan het Conservatorium van Amsterdam. Dat lesgeven inspireerde hem ook om zelf te gaan componeren, vooral stukken die tot doel hadden om het hoborepertoire in de lespraktijk te verbreden, en materiaal te bieden voor groepsonderwijs.

In de laatste periode van zijn leven kwam nog een andere kwaliteit van Huib naar buiten, dat was zijn liefde voor en kennis van de beeldende kunst. Vanaf de opening, in 2004, van het Museum Belvédère in Oranjewoud bij Heerenveen - het eerste museum voor moderne en hedendaagse kunst in Friesland - was Huib daar intensief bij betrokken. Hij werd verantwoordelijk voor het depotbeheer, het bruikleenverkeer en de op- en afbouw van tentoonstellingen. En daarnaast publiceerde hij in het Museumtijdschrift. Zijn dochters weten nog dat hij in die jaren veel op pad was om met zijn auto het hele land te doorkruisen met al die bruiklenen. Thuis hing veel kunst aan de muur, vooral van Friese kunstenaars!

In 2016 nam hij afscheid van het museum, het werd stiller om hem heen in de verbouwde boerderij in Nieuwehorne ten oosten van Heerenveen. Maar af en toe kwamen er nog wel leerlingen, gaf hij adviezen over hun spel, over repertoire of over rieten. Dat hij zelf niet meer kon spelen door fysieke problemen in strottenhoofd en slokdarm is voor hem heel moeilijk geweest. Toch stonden er na zijn overlijden twee van zijn lievelingsstukken op zijn lessenaar, het hoboconcert van Richard Strauss, en Bachs aria 'Ich habe genug' uit Cantate BWV 82. Zijn overlijden op 15 februari 2020 ten gevolge van een onbehandelbare bloedvergiftiging kwam onverwacht. Op de begrafenisplechtigheid waren veel van zijn oud-collega's en leerlingen aanwezig, en Bindert Posthuma speelde een deel uit de Sonatine voor hobo solo van Bernard van den Sigtenhorst Meyer.

Huib Nieuwenhuizen, als mens en docent

Bij onze zoektocht naar meer informatie spraken we, zoals al eerder aangegeven, diverse mededocenten en leerlingen van Huib. We konden natuurlijk niet 'volledig' zijn, maar in de gesprekken die we voerden kwam er al gauw een duidelijk beeld naar voren met veel overeenkomsten in de ogen van al deze collega's. Na het uitgebreide contact met zijn dochters spraken we vervolgens met Pauline Oostenrijk, Nynke Jaarsma, Dorine Jansma, Ali Groen, Kor de Vries, Herman Leusman, Aafke de Vries en Bindert Posthuma. Niet allen waren leerling van hem geweest, maar bijna allemaal hebben ze met hem samengespeeld. We leerden dat Huib een zeer toegewijd, zorgvuldig en precies mens was, ook in zijn lesgeven. En in het samenspelen en invallen, in wat voor combinatie dan ook, toonde hij zich bescheiden. Het ging altijd om de muziek, om die zo goed mogelijk recht te doen. Hij wist er ook veel van, was belezen, en refereerde altijd weer aan zijn grote held, Koen van Slochteren. En aan zijn leerlingen stelde hij later als voorbeeld en idool vooral Han de Vries: de helderheid en zangerigheid van zijn hobospel was iets om altijd weer naar te blijven streven. Tijdens de lessen speelde Huib niet zo vaak voor. Een van zijn leerlingen wist ons te vertellen dat ze hem voor het eerst echt hoorde spelen (na al een paar jaar op les te zijn) op een docentenconcert van de muziekschool: ze was verbaasd en ontroerd, zo mooi vond ze het. Hij speelde het liefst althobo of hobo d'amore, en trad niet vaak op de voorgrond. Maar in zijn lessen was hij wel heel leidend, heel precies. Het ging altijd om toonvorming en muzikaliteit, 'zingen op de hobo'. Dat het riet een belangrijke rol daarbij speelt was voor hem vanzelfsprekend. In het maken van rieten was hij dan ook heel precies, hij zette de stijl door die hij van zijn leermeester Koen van Slochteren had geleerd, die op eigen wijze de manier van Jaap Stotijn, de 'Hollandse School', verder had vormgegeven. Om zijn leerlingen beter van dienst te kunnen zijn maakte Huib een eigen 'rietenboek':

Op de foto behalve het boek ook Huibs eerste hobo met op de beker "SOL", het logo van het harmonie/fanfarekorps (Soli Deo Gloria).

Het boek is heel gedetailleerd, en geeft niet alleen aan hoe je het "Hollandse riet" moet maken, maar laat ook zien dat er andere stijlen zijn. Het wordt dan ook nog steeds gebruikt en van hoboïst naar hoboïst doorgegeven...

Al vroeg in zijn docentenloopbaan zag hij dat groepslessen heel nuttig zijn, en dat er door samenspelen van leerlingen nog heel veel extra kan worden geleerd.

Naast de al eerdergenoemde composities voor dat doel schreef hij ook een eigen methode: "A Method for Group-instruction, volume 1". Helaas is het bij één deel gebleven, maar wel direct een heel nuttig boekwerk op basis van korte duo's en trio's in opklimmende moeilijkheidsgraad, zodat een leerling al heel vroeg in zijn hobolessen kan beginnen met samenspelen.

Huib was creatief in de repertoire keuze voor zijn leerlingen, en schuwde modernere werken zeker niet. Veel leerlingen liet hij bijvoorbeeld kennismaken met de "7 Bagatelles" van Gordon Jacob. Voor elke leerling zocht hij wat het beste bij hem of haar paste, hij pushte niet, maar een aantal leerlingen wilden 'door in de muziek', en dan moest hij vaak even achter zijn oren krabben...Hij zei dan: "nou, dan moeten we nu echt aan de slag!". Hij hielp vervolgens enorm om de leerling voor te bereiden op het Conservatorium, regelde solfège- en harmonie-lessen. Sommige leerlingen vonden hem wat afstandelijk, bedachtzaam, maar voor anderen kon hij juist heel steunend zijn en een soort vaderrol vervullen. Zelf was hij altijd weer zoekend naar de betekenis in en van de muziek en probeerde dat op zijn leerlingen over te brengen.

Een van zijn meest uitgesproken en succesvolle leerlingen is Pauline Oostenrijk. Huib stimuleerde haar om verder te studeren bij zijn eigen idool, Koen van Slochteren!

Zij, en diverse andere hobodocenten, riepen later af en toe Huibs hulp in als een van hun leerlingen in de problemen zat, 'vastliep' met het hobospelen. Huib kon als geen ander analyseren wat er dan niet goed was, en ook hoe dat het beste kon worden aangepakt en opgelost.

Over de methode van het lesgeven heeft Huib een boek willen schrijven. Hij is er al vele jaren voor zijn overlijden aan begonnen, het is helaas niet af gekomen, en er bestaat alleen een manuscript met een inhoudsopgave en een paar hoofdstukken. Het vak 'methodiek' werd in zijn ogen aan de conservatoria onderbelicht, er was eigenlijk alleen aandacht voor het zo goed mogelijk (zelf) leren spelen. Om zijn visie te verduidelijken hierbij een paar - deels geparafraseerde - citaten uit dat manuscript (dank aan zijn dochters!):

"Als methodiek niet apart en geïsoleerd wordt onderwezen maar als vak wordt ingezet op de ontwikkeling van de student zelf komt dat die ontwikkeling (muzikaal en instrumentaal) ten goede. Methodiek op die manier zal de student bewust kunnen maken *wat* hij doet, *hoe* hij dat doet, *waarom* hij dat doet, en *waartoe*. Dat veronderstelt een directe samenhang en afstemming tussen hoofdvak- en methodiek les. Die – gewenste – bewustwording is te zien als een "funderende vooronderstelling" voor het zelf (leren) lesgeven."

Het zijn nog steeds interessante en relevante gedachten, hopelijk wordt er dan ook een vorm gevonden om alsnog het hele manuscript uit te geven.

Conclusie

Samenvattend kunnen we stellen dat Huib veel heeft bijgedragen aan het muziekleven in Friesland, door zelf veel te spelen, te doceren, te stimuleren en te remplaceren zonder zelf te

veel op de voorgrond te willen treden. Hij heeft bovendien aan een hele generatie hoboïsten in Friesland maar ook daarbuiten laten zien wat je kan bereiken met gericht en bedachtzaam opleiden. Hij heeft het belang van 'gestructureerd', dwz passend, groepsonderwijs onder de aandacht gebracht en daar hele geschikte en leuke muziek voor gecomponeerd. Een deel van die werken is nog steeds te verkrijgen, daarom volgt hieronder een lijstje met titels. Graag geven wij in het **Hoboplatform** aandacht aan Huib Nieuwenhuizen, vandaar dit eerbetoon aan die 'vriendelijke reus', die we met recht een 'ambassadeur voor de hobo' mogen noemen.

Peter le Feber en Jan Jakob Mooij,

juli 2024

Werken van Huib Nieuwenhuizen:

- Three Easy Variations on Folk Tunes for 2 oboes and cor anglais
  - o Broekmans & van Poppel. Nr 1414
- Instructional Trios and Quartets for 2/3 oboes and cor anglais
  - o Frysk Muziek Argyf
- Simple Suite for doublereed (1979 voor 3 hobo's en althobo
  - *Voor Alet, Margriet en Pauline*
  - o Frysk Muziek Argyf
- March and Minuet, doublereed ensemble and kettledrums (ad lib.)
  - *G.Fr.Händel, arr. H. Nieuwenhuizen*
  - o Frysk Muziek Argyf
- Berceuse voor dubbelriet ensemble (2005)
  - o Frysk Muziek Argyf
- Symfonie KV 201 voor dubbel blaasquintet
  - *W.A.Mozart, arr. H. Nieuwenhuizen*
  - o Frysk Muziek Argyf
-
- A Method for Group-instruction Volume 1 (1986)
  - o Broekmans & van Poppel nr 1582
- Hobo-rieten maken (1995)
  - o Handleiding voor de beginner
    - *Huib Nieuwenhuizen en Marianne Vlieger*
    - *uitgave in eigen beheer*